

Sokrates (4 czerwca 469 - 7 maja 399 p.n.e.) - jeden z największych filozofów greckich. Urodził się i zmarł w Atenach. Był synem rzeźbiarza Sofroniskosa i akuszerki Fainarete. Z żoną Ksantypą miał dwóch synów, a z Myrto jednego. Sokrates przechadzać się zwykł po mieście, zaczepiając napotkanych ludzi – często zamożnych, wpływowych i na stanowiskach – i rozmawiając z nimi o różnych ważnych dla życia społecznego i indywidualnej moralności sprawach stosował swoją metodę elenktyczną. Polegała ona na ujawnianiu konsekwencji głoszonych poglądów, z których wiele okazywało się sprzecznych między sobą. Dyskusje te były przyczyną rosnącej niechęci do Sokratesa, która objawiła się podczas jego procesu. W jego wyniku został skazany na karę śmierci, którą wówczas było wypicie cykuty, odrzucił prośbę przyjaciół, którzy chcieli go uwolnić z więzienia wbrew prawu. Wybór tego filozofa na patrona europejskiego edukacyjnego programu współpracy ma zapewne podłoże w jego poglądach, jego umiłowaniu wiedzy i sposobach dochodzenia do niej. Na poglądy Sokratesa składały się:

- Jego słynne: "Wiem, że nic nie wiem"
- Wiara w absolutne znaczenie dobra i cnoty. Głosił, że cnota (starożytne pojęcie oznaczające tężyznę życiową, szlachetność, dzielność) jest dobrem bezwzględnym, najwyższym, o które człowiek winien zabiegać, nie licząc się z niebezpieczeństwami i śmiercią.
- Tożsamość dobra i wiedzy. Według Sokratesa cnota jest wiedzą ("Jest to jedno i to samo wiedzieć, co jest sprawiedliwe i być sprawiedliwym."). Ludzie czynią źle z niewiedzy, czy raczej wiedzy pozornej. Stanowisko takie nazywa się intelektualizmem etycznym.
- Wypracowanie metody dochodzenia do prawdy, a tym samym do cnoty: jest nią specjalnego rodzaju dyskusja, zwana dialektyką. W swoich rozmowach z Ateńczykami Sokrates posługiwał się dwiema metodami:
  - wspomnianą już metodą elenktyczną

- metoda majeutyczna (dosł. położnicza) - polega na dopomożeniu uczniowi w uświadomieniu sobie prawdy, którą już posiada, poprzez umiejętne stawianie pytań; Wg. Sokratesa tylko ludzie brzemienienni posiadali wrodzone intuicje o wiedzy.

- Sokrates jest postacią historyczną, ale nie pozostawił po sobie żadnych pism. Jedyne, co o nim wiemy, to relacje jego ucznia Platona (w postaci spisanych dialogów) oraz Ksenofonta, a także przekazy Arystotelesa, Arystofanesa i historyków greckich.